

УДК 343.451

DOI 10.32755/sjlaw.2019.01.087

Кондратов Д. Ю.,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1, Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, Україна
ORCID: 0000-0001-5426-4878;

Гуренко Д. Ю.,

кандидат юридичних наук, адвокат, м. Харків, Україна

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ПРАВА НА ТАЄМНИЦЮ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ: ДОСВІД ДЕЯКИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

У статті проведено аналіз кримінального законодавства Франції, Німеччини, Швейцарії, Швеції та Іспанії щодо питання забезпечення охорони таємниці кореспонденції.

Законодавець Франції передбачає відповідальність за готування або замах на вчинення цього злочину в рамках однієї статті, причому покарання за ці альтернативні діяння є однаковими. КК ФРН в § 206, що встановлює кримінальну відповідальність за порушення таємниці поштового і телекомунікаційного зв'язку. У кримінальному законодавстві Швейцарії, на відміну від КК України, відповідальність за порушення таємниці листування та таємниці телефонних розмов передбачена у різних кримінально-правових нормах. У роботі зазначено, що кримінальне законодавство Швеції окремо передбачає відповідальність навіть за готування до порушення телекомунікаційної таємниці. КК Іспанії передбачає покарання за розкриття і розповсюдження таємних відомостей» цього розділу.

На підставі проведеного дослідження зазначено, що кримінальне законодавство багатьох інших зарубіжних держав також охороняє таємницю кореспонденції.

Ключові слова: таємниця, кореспонденція, листування, кримінально-правова охорона.

Постановка проблеми. Прагнення нашої держави до демократичних перетворень і досягнення світових стандартів в усіх сферах діяльності зумовлює необхідність розгляду проблеми кримінально-правової охорони права на таємницю кореспонденції з урахуванням досвіду законодавства інших держав.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною базою дослідження зазначеного питання стали праці

П. П. Андрушка, М. В. Анчукової, М. І. Бажанова, П. С. Берзіна, Ю. І. Дем'яненко, Є. Ю. Захарова, І. О. Зінченко, С. Я. Лихової, В. В. Назарова, З. А. Тростюк, Н. В. Устименко, М. І. Хавронюка, С. В. Хилюк та низки інших учених.

Метою статті є аналіз кримінального законодавства Франції, Німеччини, Швейцарії, Швеції та Іспанії щодо забезпечення охорони таємниці кореспонденції.

Виклад основного матеріалу. Загально визнаним вважається те, що країни романо-германської правової системи мають більш впорядковане кримінальне законодавство, оскільки воно кодифіковане. Це значною мірою сприяє відповідності континентального законодавства Європейському стандарту з прав людини. У правовій науці батьківщиною континентальної правової сім'ї визнають Францію – країну «писаного права», де закон в широкому розумінні слова є провідним джерелом кримінального права [1, с. 252].

Франція є країною, де після Великої Французької революції 1789 р. з'явився перший буржуазний Кримінальний кодекс 1791 р., який пізніше був замінений Кримінальним кодексом Наполеона 1810 р., що діяв більше 180 років. З 1 березня 1994 р. у Франції набрав чинності новий КК, прийнятий у 1992 р., який має досить складну структуру. Нумерація статей у ньому не є наскрізною, вони позначаються як «art. 226-15», при цьому перша цифра відповідає номеру книги, друга – номеру розділу, третя – номеру глави, наступні цифри відповідають порядку номеру статті в цьому розділі.

Книга 2 «Про злочини і провини проти людини» КК Франції містить Розділ II «Про посягання на людську особу». Цей розділ, як видно з його назви, охороняє людську особу в цілому, проте Відділ I Глави VI присвячений безпосередньо охороні приватного життя, він так і називається «Про посягання на приватне життя». Спеціальними нормами, що спрямовані на охорону приватного життя особи є статті 226-1, 226-2, 226-3. Зокрема, ст. 226-1 свідчить: «Караються умисні дії, спрямовані на порушення інтимності приватного життя іншої особи в будь-який спосіб: п. 1 шляхом перехоплення, запису або передачі, без згоди автора, слів, вимовлених у приватному порядку або конфіденційно; п. 2

шляхом фіксації, запису або передачі зображення якої-небудь особи, що знаходиться в приватному місці, без її згоди» [2, с. 245].

Як видно з наведеного тексту, вказана стаття охороняє безпосередньо таємницю висловів і таємницю зображення, однак крім загальної норми про недоторканність приватного життя, КК Франції у Відділі IV Глави VI передбачає кримінальну відповідальність за посягання на таємницю. Так, § 1 має назву «Про посягання на професійну таємницю», а § 2 – «Про посягання на таємницю повідомлень». Для нас найбільшу зацікавленість являє собою ст. 226-15, в якій зазначається: «Умисне розкриття, знищення, затримання чи викрадення кореспонденції, яка прибула або ще не прибула за призначенням та адресована третім особам, або ознайомлення з її змістом шляхом обману караються одним роком тюремного ув'язнення і штрафом у розмірі 300 000 франків. Такими ж покараннями карається перехоплення, викрадення, використання або розголошення повідомлень, відправлених, переданих або отриманих за допомогою засобів телекомунікації, чи встановлення технічних пристроїв, призначених для здійснення таких перехоплень» [2, с. 252–253].

Виходячи із змісту цієї норми можна зробити висновок, що законодавець Франції передбачає відповідальність за готування або замах на вчинення цього злочину в рамках однієї статті, причому покарання за ці альтернативні діяння є однаковими. Так, лише розкриття, знищення, затримання кореспонденції або встановлення технічних пристроїв, призначених для здійснення перехоплень такої кореспонденції, прирівнюються за ступенем тяжкості до безпосереднього ознайомлення з її змістом. Крім того, подальше використання або розголошення повідомлень визнаються кримінально караними на рівні з ознайомленням, хоча, на наш погляд, вчинення таких діянь повинно тягти більш сувору відповідальність. Ще однією особливістю КК Франції є те, що за вчинення злочинів проти приватного життя кримінальну відповідальність можуть нести як фізичні, так і юридичні особи.

Наступним яскравим представником держав з континентальною системою права є Федеративна Республіка Німеччина. Як і у більшості держав світу право на таємницю кореспонденції у

ФРН має конституційну основу. Так, ч. 1 ст. 10 Основного Закону цієї країни наголошує на тому, що «таємниця листування, а рівно таємниця поштового та телефонного зв'язку непорушна» [3, с. 84].

Відповідальність за порушення основних (конституційних) прав, зокрема й права на таємницю листування, закріплена у КК ФРН, в основу якого було покладено Кримінальне уложення Німецької імперії 1871 р. (з подальшими змінами). Треба зазначити, що на відміну від КК України Особлива частина Кримінального кодексу ФРН не містить самостійного розділу про злочини проти особистих прав і свобод людини і громадянина, вони закріплені в різних розділах КК. Проте більш чітко з систематичної точки зору сконструйований німецьким законодавцем розділ 15 КК ФРН «Злочинні діяння, що порушують недоторканність і таємницю приватного життя» [4 с. 19]. Цей розділ містить шість складів злочинів, серед яких найбільший інтерес для нашого дослідження мають § 202 «Порушення таємниці листування» і § 206 «Порушення таємниці поштового та телекомунікаційного зв'язку». Відповідно до абз. 1 § 202 КК ФРН, той, «хто незаконно: 1) розкриває запечатаний лист або інший закритий документ, не призначений для його відома, або 2) знайомиться зі змістом такого документа без його розкриття, використовуючи технічні засоби, карається позбавленням волі на строк до одного року або грошовим штрафом, якщо діяння не карається на підставі § 206» [5, с. 123].

На наш погляд, слід зупинитися на характеристиці деяких ознак цього злочинного діяння. По-перше, доктрина німецького кримінального права під листом розуміє будь-яке письмове повідомлення однієї особи іншій незалежно від способу його передачі і наявності підпису відправника. По-друге, під документом розуміється будь-яке вираження людських думок за допомогою шрифтових знаків. Крім того, ці два предмети злочинного діяння обов'язково повинні бути «закритими». У доктрині німецького кримінального права під цією ознакою розуміється будь-який спосіб, що утрудняє доступ сторонньої особи до інформації, яка міститься в цьому листі або документі [6, с. 338].

Далі слід зазначити, що така ознака цього складу, як розкриття, має місце не тільки тоді, коли винна особа повністю розриває конверт, але і тоді, коли вона розкриває конверт настільки, що стає можливим ознайомлення з його змістом. Під використанням технічних засобів треба розуміти застосування спеціальних пристосувань, призначених для ознайомлення зі змістом листа або документа без його розкриття. У зв'язку з цим цілком обґрунтованим є те, що німецькі правознавці та судова практика не вбачають цієї ознаки, наприклад, у простому просвічуванні закритого тексту.

Абзац 2 § 202 КК ФРН встановлює кримінальну відповідальність за незаконне ознайомлення сторонньої особи зі змістом документа, який не призначений для його відома та особливо охороняється в спеціальному сховищі від можливого ознайомлення з інформацією, що міститься в ньому, шляхом розкриття вказаного сховища [5, с. 123].

Необхідно зауважити, що поняття сховища трактується судовою практикою досить широко. До нього відносять будь-яке закрите приміщення або ємність будь-яких розмірів, що служить для безпечного зберігання речей і недоступно стороннім особам (наприклад, сейф, багажне відділення в автомобілі, контейнер для перевезення товарів у вантажному автомобілі). Тому об'єктивна сторона цього злочинного діяння полягає у відкритті подібного сховища і подальшому фактичному ознайомленні зі змістом письмового документа [6, с. 338].

З суб'єктивної сторони діяння, передбачене п. 1 абз. 1, характеризується визначеним (конкретизованим) умислом; при вчиненні діяння, передбаченого п. 2 абз. 1, особа повинна усвідомлювати, що вона для досягнення своєї мети використовує спеціальні технічні засоби, тобто мета є обов'язковою ознакою цього складу злочинного діяння. Що ж до діяння, передбаченого другим абзацом, то його суб'єктивна сторона характеризується усвідомленням того факту, що ознайомлення з цим письмовим документом можливе тільки після розкриття сховища, спеціально пристосованого для його зберігання.

Не менш цікавим є абз. 3 § 202 КК ФРН. Він дає визначення предмета названого злочину. Так, до документа за змістом абз. 1 та 2 прирівнюються також і різні зображення [5, с. 123].

Зазначимо, що новацією КК ФРН є § 206, що встановлює кримінальну відповідальність за порушення таємниці поштового і телекомунікаційного зв'язку. Ця норма була введена в КК ФРН Супровідним законом до Закону про телекомунікації від 17 грудня 1997 року [7, с. 239].

Поняття поштової та телекомунікаційної таємниці сформульовані в абз. 5 названого параграфу. Відповідно до цієї норми під поштовою таємницею розуміються детальні відомості про поштовий обіг певної особи, а також зміст її поштових відправлень. Телекомунікаційна таємниця трактується досить широко: це як зміст уже встановленого телекомунікаційного зв'язку та його детальний опис, зокрема інформація про те, бере участь чи ні конкретна особа в цьому телекомунікаційному процесі, так і відомості щодо невстановленого телекомунікаційного зв'язку, якщо робилися спроби його встановити [5, с. 126].

Далі зауважимо, що § 206 КК ФРН передбачає декілька складових злочинних діянь, пов'язаних з порушенням таємниці цього виду.

Так, в абз. 1 § 206 міститься описова диспозиція: «Той, хто неправомірно передає іншій особі відомості про факти, що становлять таємницю поштового та телекомунікаційного зв'язку і які стали відомими йому як власнику або службовцю підприємства, що професійно здійснює поштову або телекомунікаційну діяльність, карається позбавленням волі на строк до 5 років або грошовим штрафом» [5, с. 125–126].

На відміну від цього злочинного діяння, злочин, передбачений абз. 2 цієї норми, характеризується іншою об'єктивною стороною, що складається з низки альтернативних дій: 1) суб'єкт злочинного діяння неправомірно розкриває послання, довірене для передачі підприємству, яке здійснює поштову або телекомунікаційну діяльність та є закритим; або особа, не розкриває послання, однак, використовуючи спеціальні технічні засоби, знайомиться з його змістом; 2) особа приховує послання, яке

потрібно передати; 3) допускає вчинення вказаних вище дій чи сприяє їх вчиненню.

Суб'єктом цього злочинного діяння можуть бути власник або службовець підприємства, що професійно здійснює поштову чи телекомунікаційну діяльність (абз. 1 і 2), або особа, яка хоча і не є власником або службовцем такого підприємства, але здійснює відповідну діяльність на підставі спеціального доручення чи повноваження, переданого їй від імені або за дорученням такого підприємства, або така особа, що здійснює діяльність з технічного оснащення цього підприємства чи займається таким видом діяльності (абз. 3).

Як видно з вищесказаного, німецьке кримінальне законодавство самостійно достатньою мірою охороняє таємницю кореспонденції.

18 квітня 1999 року на всенародному референдумі була прийнята нова Федеральна Конституція Швейцарської Конфедерації, яка набрала чинності з 1 січня 2000 р. Цей Основний Закон значно розширив колишні гарантії приватності. Так, ст. 13 Конституції Швейцарії тепер проголошує: «Всі особи мають право на повагу їхнього приватного і сімейного життя, житла, таємниці поштових і телекомунікаційних повідомлень. Всі особи мають право на захист від зловживань їх персональними даними». Нині Швейцарії діє Кримінальний кодекс 1937 р. з подальшими змінами. Текст цього джерела швейцарського права також містить норми, що охороняють таємницю кореспонденції.

Так, у Книзі II КК Швейцарії є Розділ III, який присвячений злочинним діянням проти честі та в області таємної й приватної сфери. Стаття 179 цього розділу присвячена безпосередньо порушенню таємниці листування і свідчить: «Хто, не будучи правомочним на це, розкриває запечатане послання або відправлення для того, щоб ознайомитися з їх змістом, хто поширює або використовує факти, які стали йому відомі в результаті розкриття не призначеного йому послання або відправлення, карається за скаргою арештом або штрафом» [8, с. 199–200].

Виходячи із змісту цієї норми можна зробити висновок, що кримінальне законодавство Швейцарії передбачає відповідальність лише за порушення таємниці листування як за самостійний

злочин. Причому, подібно законодавцю Франції, подальше використання або розголошення повідомлень визнаються кримінально караними на рівні з розкриттям послання або відправлення чи ознайомленням з їх змістом, хоча, на наш погляд, вчинення таких діянь повинно мати більш сувору відповідальність.

Що ж стосується кримінально-правової охорони таємниці телефонних розмов, зазначимо, що безпосередньо про такі порушення у КК Швейцарії не згадується. Проте, згідно зі статтею 179 bis, яка має назву «Підслуховування і запис чужих розмов», карається за скаргою тюремним ув'язненням або штрафом той, «хто за допомогою підслуховуючого пристрою прослуховує або записує на магнітофон чужу неофіційну розмову без згоди осіб, що беруть участь у цій розмові», а за статтею 179ter «Незаконний запис розмов» – покаранню у вигляді тюремного ув'язнення на строк до одного року або штрафу підлягає той, «хто, будучи учасником неофіційної розмови, без згоди інших осіб, що беруть участь у цій розмові, записує її на магнітофон». Крім того, такому ж покаранню підлягає той, хто зберігає, використовує, робить доступним третій особі або інформує третю особу про зміст вищезазначеного запису (абзаци 2 і 3 статті 179bis та абзац 2 статті 179ter КК Швейцарії) [8, с. 200–201].

Проаналізувавши зазначені статті кримінального законодавства Швейцарії, можна зробити висновок про те, що відповідальність за порушення таємниці телефонних розмов за цими нормами не виключається. Разом з тим зауважимо, що на відміну від КК України, відповідальність за порушення таємниці листування та таємниці телефонних розмов у Швейцарії передбачена у різних кримінально-правових нормах.

Згідно з п. 6 глави 2 Конституції Швеції всі шведські громадяни захищені від наступних дій публічної влади: насильницького фізичного впливу, особистого огляду, огляду домоволодіння, квартири та інших подібних втручань, а також від перехоплення розмов, нагляду за телефонними розмовами та будь-якими іншими конфіденційними повідомленнями [9, с. 47].

Що ж стосується кримінального законодавства Швеції, зазначимо, що у 1864 р. був прийнятий перший повністю систематизований КК, а з 1 січня 1965 р. його замінив новий нині чин-

ний. Характеризуючи основні риси цього КК, варто звернути увагу на його оригінальність, послідовність та всебічність захисту й охорони прав і свобод людини. Що ж стосується права, яке розглядається у нашому дослідженні, зазначимо, що у главі 4 «Про злочини проти свободи і суспільного спокою» в статті 8 передбачена відповідальність за порушення поштової і телекомунікаційної таємниці: «Особа, яка незаконно одержує доступ до зв'язку, що здійснюється чи передається поштовою або телекомунікаційною фірмою у формі поштової пересилки або телекомунікацій, повинна бути засуджена за порушення поштової і телекомунікаційної таємниці до штрафу або до тюремного ув'язнення на строк не більше двох років» [10, с. 45–46].

Виходячи з цього треба зауважити, що на відміну від ст. 163 КК України за кримінальним законодавством Швеції не є обов'язковим безпосереднє ознайомлення зі змістом кореспонденції, оскільки лише одержання доступу до зазначеної кореспонденції вже визнається закінченим злочином.

Далі звернемо увагу на те, що згідно зі статтею 9 до такого ж покарання повинна бути засуджена особа за порушення приватної таємниці, якщо вона «у випадках, не передбачених у статті 8, незаконно розкриває лист або телеграму, чи іншим чином одержує доступ до чого-небудь, що міститься під печаткою або замком, чи іншим чином укрито». Слід також зазначити, що прослуховування за допомогою «жучків» у Швеції не дозволене, оскільки немає закону, що дозволяє їх використовувати. Це стосується не тільки громадськості, але й поліції, включаючи розвідку та Поліцію безпеки. Так, згідно зі статтею 9а глави 4 Кримінального кодексу використання таких прослуховуючих пристроїв є злочинним. Цікавим є той факт, що готування такого заходу, наприклад, шляхом розміщення десь технічних засобів з метою порушити телекомунікаційну таємницю, також є злочином (стаття 9b КК Швеції) [10, с. 46-47].

Враховуючи сказане, ми можемо зробити висновок про те, що кримінальне законодавство Швеції окремо передбачає відповідальність навіть за готування до порушення телекомунікаційної таємниці, хоча міра та види покарань за розглянуті злочини абсолютно однакові.

Конституція Королівства Іспанії також визнає право на таємницю комунікацій, зокрема, ч. 3 ст. 18 проголошує: «Гарантується таємниця комунікацій, зокрема, поштових, телеграфних і телефонних повідомлень, крім випадків, передбачених судовим рішенням». У Книзі II КК Іспанії, що був прийнятий у 1995 році, міститься цілий Розділ X, який має назву «Злочини проти недоторканності приватного життя, права на особисте зображення та недоторканність житла». Найбільший інтерес для нашого дослідження являє собою ст. 197, яка розміщена у главі 1 «Розкриття і розповсюдження таємних відомостей» цього розділу. Зазначена стаття встановлює кримінальну відповідальність за заволодіння з метою розкриття таємних відомостей або порушення недоторканності приватного життя іншої особи без її відома, паперами, листами, повідомленнями електронної пошти або іншими документами, а також за перехоплення телефонних розмов і за використання різних технічних засобів для прослуховування, передачі, запису або відтворення звуку чи зображення або інших засобів зв'язку [11, с. 293].

Треба зазначити, що за вчинення вказаних діянь, на відміну від ст. 163 КК України, законодавець Іспанії передбачив достатньо суворі покарання у вигляді позбавлення волі строком від одного до чотирьох років та штрафом у розмірі від дванадцяти до двадцяти чотирьох місячних заробітних плат.

Крім того, ч. 2 ст. 197 КК Іспанії передбачене таке ж саме покарання стосовно того, «хто, не маючи на те повноважень, заволодіває, використовує або перетворює на шкоду іншій особі таємні відомості особистого або сімейного характеру, які перебували в інформаційних, електронних чи телевізійних картотеках або в інших видах приватних та суспільних архівів чи реєстрів. Подібне покарання також призначається й тому, хто, не маючи на те повноважень, погодився на здійснення таких дій, і хто спотворив або використав їх на шкоду». А у ч. 3 ст. 197 встановлена підвищена відповідальність осіб, які «поширюють або видають третій особі отримані відомості» [12, с. 156].

Необхідно звернути увагу на те, що за кримінальним законодавством Іспанії, зокрема, відповідно до ч. 4 ст. 197, істотно також підвищується покарання в тому випадку, якщо «діяння, пе-

редбачені частинами 1 і 2 цієї статті, були вчинені особами, які управляють чи відповідають за інформаційні, електронні або телевізійні картотеки, архіви або реєстри». Ще більш суворе покарання передбачене у частині п'ятій зазначеної статті, «якщо внаслідок діянь, передбачених попередніми частинами, були розкриті відомості особистого характеру, що виявляють ідеологію, релігію, вірування, стан здоров'я, походження або сексуальне життя особи», а у частині шостій передбачене найсуворіше покарання, «якщо ці діяння були вчинені з метою одержання вигоди» [12, с. 157].

Далі в ст. 198 КК Іспанії передбачається відповідальність службової особи, «яка вийшла за дозволені межі та використала своє становище для вчинення якого-небудь діяння, передбаченого попередньою статтею». Таке положення КК Іспанії нагадує подібний склад із кваліфікуючими ознаками, який передбачений ч. 2 ст. 163 КК України, де мова йде про підвищення покарання за вчинення цього злочину службовою особою. Проте за законодавством Іспанії покарання за вчинення таких діянь призначається у верхній межі. У цілому ж, уся регламентація відповідальності за порушення таємниці кореспонденції в КК Іспанії, на наш погляд, заслуговує позитивної оцінки.

Висновки. Отже, кримінальне законодавство багатьох інших зарубіжних держав також охороняє таємницю кореспонденції, однак в одній науковій публікації неможливо провести їх детальний аналіз, тому маємо сподівання на продовження наукових досліджень у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть / под ред. И. Д. Козочкина. Москва: Институт международного права и экономики им. А. С. Грибоедова, 2001. 576 с.
2. Уголовный кодекс Франции / науч. ред. Л. В. Головки, Н. Е. Крыловой; пер. с фр. и предисл. Н. Е. Крыловой. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2002. 650 с.
3. Конституції зарубіжних країн: навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Сergyїна. Харків: ФІНН, 2009. 664 с.
4. Серебренникова А. В. Уголовно-правовая защита основных прав и свобод человека и гражданина по законодательству ФРГ. Москва: МАКС Пресс, 2002. 54 с.

5. Уголовный кодекс ФРГ / пер. с нем. и предисл. А. В. Серебренникова. Москва: Зерцало-М, 2001. 208 с.
6. Уголовное право зарубежных государств. Особенная часть: учебное пособие / под ред. И. Д. Козочкина. Москва: Камерон, 2004. 528 с.
7. Конституции зарубежных стран / сост. Дубровин В. Н. Москва: Юрлитинформ, 2003. 448 с.
8. Уголовный кодекс Швейцарии / пер. с нем. и предисл. А. В. Серебренникова. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2002. 350 с.
9. Прослушивание телефонов в международном праве и законодательстве одиннадцати европейских стран / сост. Е. Е. Захаров; науч. ред. Ю. М. Грошевой. Харьков: Фолио, 1999. 152 с.
10. Уголовный кодекс Швеции / науч. ред. Н. Ф. Кузнецова; пер. С. С. Беляева. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2001. 320 с.
11. Курс уголовного права. Особенная часть: Том 3 / под ред. Г. Н. Борзенкова, В. С. Комиссарова. Москва: Зерцало-М, 2002. 470 с.
12. Уголовный кодекс Испании / науч. ред. и предисл. Н. Ф. Кузнецова, Ф. М. Решетников; пер. В. П. Зырянова, Л. Г. Шнайдер. Москва: Зерцало-М, 1998. 218 с.

Kondratov D., Hurenko D.

CRIMINAL AND LEGAL PROTECTION OF THE RIGHT TO SECURITY OF CORRESPONDENCE: EXPERIENCE OF SOME EUROPEAN COUNTRIES

The article analyzes criminal legislation of France, Germany, Switzerland, Sweden and Spain on the issue of securing secrecy of correspondence.

On the basis of the studies conducted, the authors concluded that a French legislator assumes responsibility for preparing or attempting to commit the crime within the framework of one article, and the penalties for these alternative acts are the same. Thus, only the disclosure, destruction, detention of correspondence or the establishment of technical devices intended to intercept such correspondence are equated with severity to direct reading of its contents. In addition, further use or disclosure of the messages are recognized as criminally punishable at the level of reading, although, in our opinion, committing of such acts should lead to more stringent liability.

Another peculiarity of the Criminal Code of France is that for committing crimes against private life, both physical and legal persons can be criminally responsible.

It is noted in the article that the CC of the Federal Republic of Germany in § 206 that establishes criminal liability for breaking the secrecy of postal and telecommunications communications. This norm was introduced into the CC of the Federal Republic of Germany by the Supplemental Law to the Telecommunications

Act on December 17, 1997. Concepts of postal and telecommunication secrecy are formulated in rubric 5 of the above paragraph. According to this norm, postal secrecy means detailed information about the postal circulation of a certain person, as well as the contents of his/her postal items, etc.

After analyzing the articles of Swiss criminal law, the author came to the conclusion that responsibility for breaking the secrecy of telephone conversations is not excluded by these norms. At the same time, unlike the CC of Ukraine, responsibility for breaking the secrecy of correspondence and secrecy of telephone conversations in Switzerland is provided for in various criminal and legal norms.

The article states that Sweden's criminal law specifically provides for liability, even for preparing to break telecommunications secrecy, although the measure and types of penalties for the mentioned crimes are completely identical.

Book II of the Spanish CC, adopted in 1995, contains the whole Section X, entitled "Crimes against privacy, the right to personal image and security of residence". The greatest interest, as the author notes, article 197, which is placed in Chapter 1, "Disclosure and Distribution of Secret Information" of this section. The article stipulates criminal liability for taking over, for the purpose of disclosure of secret information or violation of another person's privacy without his/her knowing with papers, letters, e-mail messages or other documents, as well as for intercepting telephone conversations and using various technical means for listening, transferring, recording or playing back audio or images or other means of communication. The article states that for committing these acts, in contrast to Article 163 of the CC of Ukraine, a legislator of Spain provided for fairly severe penalties in the form of deprivation of liberty for a term from one to four years and a fine in the amount from twelve to twenty-four monthly salaries.

Key words: *secrecy, correspondence, post, criminal and legal protection.*

References

1. Kozochkina, I. D (2001), *Criminal law of foreign states, a common part*. Institute of International Law and Economics: A. S. Griboyedov, Moscow.
2. Golovko L. V. and Krylova N. E., (2002), *French Penal Code, Legal Center Press Publishing House, St. Petersburg.*
3. Ser'ogina, V.O. (2009), *Constitutions of foreign countries: primary conference*, FINN, Vidavnistvo, Kharkiv.
4. Serebrennikova, A.V. (2002), *Criminal and legal protection of fundamental rights and freedoms of a person and citizen under the laws of Germany*, MAX Press, Moscow.
5. Serebrennikova, A.V. (2001), *The Criminal Code of Germany*, Zertsalo-M, Moscow.
6. Kozochkina, I.D. (2004), *Criminal Law of Foreign States, special part: educational*. Cameron Publishing House, Moscow.
7. Dubrovin, V. N. (2003), *Constitution of foreign countries*. Yurlitinform, Moscow.

8. Serebrennikova, A. V. (2002), *Criminal Code of Switzerland*. Legal Center Press, St. Petersburg.

9. Zakharov, E. E. (1999), *Listening to phones in international law and legislation of eleven European countries*, Folio Kharkov.

10. Kuznetsov, N. F. (2001), *Criminal Code of Sweden*, Legal Center Press, St. Petersburg.

11. Borzenkova, G. N. and Komissarova, V. S. (2002) *Criminal Law Course, volume 3*, Zercalo-M, Moscow.

13. Kuznetsova, N. F. Reshetnikov F.M.; (1998), *Spanish Penal Code*, Zercalo-M, Moscow.